

PRZESTĘPSTWA O CHARAKTERZE KORUPCYJNYM W KONTEKŚCIE ROLI SYGNALISTY

Rola funkcjonariusza publicznego – osoby pełniącej funkcje publiczne wiąże się z realizacją misji na rzecz społeczeństwa. Wymaga od przedstawiciela organu państwowego uczciwości, moralnego postępowania, udzielania pomocy i wysokich standardów etycznych, gdyż w społecznym odbiorze jest on wizytówką danej organizacji, organu państwowego.

Osoby pełniące funkcje publiczne od wieków były i są postrzegane jako przedstawiające szczególne wartości moralno-etyczne. Od początków powstania struktury jednostek organizacyjnych państwa pojawiały się „pokusy” działania wbrew zasadom etyki, a nawet, wchodząc w przestrzeń odpowiedzialności za popełnienie czynów o charakterze dyscyplinarnym, przestępstw i wykroczeń. W każdej organizacji może dojść do bezprawnych działań, przypadków nadużycia władzy, mogących przybrać różną formę, np. korupcji. Pobudki takiego działania zawsze były i będą różne w zależności od charakteru sprawowanych przez funkcjonariusza publicznego usług świadczonych na rzecz społeczeństwa.

Wizerunek zewnętrzny formacji, jednostki państwowej czy samorządowej, działającej w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej jest oceniany przez społeczeństwo i zarazem wpływa na zaufanie ludzi do danej instytucji. Dbałość o wizerunek Policji i zaufanie społeczeństwa do

działalności organów z upoważnienia państwa uzasadniało podjęcie czynności zmierzających do usankcjonowania patologicznego zachowania w tym obszarze.

Wyznaczenie standardów działania osób pełniących funkcje publiczne przyczyniło się do wprowadzenia rozwiązań prawnych regulujących kanony postępowania. Podstawowym wyznacznikiem wzorców zachowania stały się zasady etyki zawodowej, wskazujące postępowanie zgodne z prawem, społecznie oczekiwane od funkcjonariuszy publicznych.

Służba w Policji od czasów jej powstania po odzyskaniu niepodległości przez Polskę była i jest doniosłym powołaniem do służenia społeczeństwu, które na swe barki wzięli funkcjonariusze. Policja została powołana jako umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego¹.

Funkcjonariuszem publicznym² jest m.in. funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej.

Osobą pełniącą funkcję publiczną³ jest funkcjonariusz publiczny, członek organu samorządowego, osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą Rzeczpospolitą Polską umowę międzynarodową.

Z chwilą przyjęcia do służby funkcjonariusz Policji godzi się na reprezentowanie Państwa Polskiego, potwierdzając to rotą ślubowania:⁴

Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej.

Rota ślubowania ma doniosły i oficjalny charakter w chwili przyjęcia do służby, uświadamia funkcjonariuszowi Policji wagę jego pracy, którą będzie wspierał społeczeństwo.

Społeczne zaufanie, wizerunek policjanta jako funkcjonariusza publicznego reprezentującego władzę są wartościami, którymi powinien każdy policjant kierować się w służbie jako nadrzędnymi. Powyższe założenie było inspiracją do zebrania i wzmocnienia oraz uzupełniania obowiązków i praw policjanta poprzez zawarcie tych wartości w *Zasadach etyki zawodowej policjanta*. Komendant Główny Policji zarządzeniem nr 805 z dnia 31 grudnia 2003 r. wprowadził je, wyznaczając kierunek postępowania w sytuacjach pokusy korupcji. Policjant jako funkcjonariusz publiczny powinien m.in. wystrzegać się korupcji w każdej postaci oraz zwalczać wszelkie jej przejawy⁵.

Niezależnie od wprowadzonych zasad etyki należy pamiętać także o innych aktach prawnych regulujących kwestię podejścia do człowieka, o respektowaniu jego praw ujętych m.in. w ustawie kodeks karny.

Szeroki zakres wykonywanych czynności służbowych przez funkcjonariusza Policji powoduje konieczność rozstrzygania przez niego różnych sytuacji w oparciu o obowiązujący stan prawny. Pojawiające się przejawy niedozwolonej „pomocy” osobie, która weszła w konflikt z prawem, przyczyniają się do patologicznych zachowań o charakterze korupcyjnym, przeciwnych do złożonej rotы ślubowania.

Korupcja jest dobitnym słowem wywołującym negatywne skojarzenia, łamiącym zaufanie społeczeństwa, jakim została obdarzona cała organizacja. W opinii publicznej wystąpienie korupcji podczas realizacji zdań służbowych dotyczy nie tylko sprawcy, który dopuścił się patologicznego zachowania, ale w znacznej mierze staje się pryzmatem, przez który postrzegana jest cała formacja.

W obiegu prawnym na gruncie prawa krajowego i Unii Europejskiej zostały zawarte zbieżne w znaczeniu definicje.

W rozumieniu ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym – **korupcja** jest to czyn:

- 1) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 2) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 3) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;
- 4) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub

zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie⁶.

W rozumieniu Cywilnoprawnej Konwencji o Korupcji –

korupcja oznacza żądanie, proponowanie, wręczenie lub przyjmowanie, bezpośrednio lub pośrednio, łapówki lub jakiegokolwiek innej nienależnej korzyści lub jej obietnicy, które wypacza prawidłowe wykonywanie jakiegokolwiek obowiązku lub zachowanie wymagane od osoby otrzymującej łapówkę, nienależną korzyść lub jej obietnicę⁷.

Działania zmierzające do zwalczania korupcji mają swój dwupłaszczyznowy zakres, tj. krajowy i międzynarodowy. Kraje Unii Europejskiej, której Polska jest członkiem, w walce z korupcją na podstawie Cywilnoprawnej Konwencji o Korupcji powołały Grupę Państw Przeciwko Korupcji (GRECO). Wprowadzenie szeroko kompleksowych i wspólnych działań ma na celu skoordynowanie działań, wyznaczenie kierunków prawodawstwa danego kraju.

Zakres prawodawstwa krajowego skierowanego na zwalczanie korupcji ma swoje odzwierciedlenie w usankcjonowaniach kodeksu karnego.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Art. 228. § 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę za zachowanie stanowiące naruszenie przepisów prawa, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega także ten, kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, uzależnia wykonanie czynności służbowej od otrzymania korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy lub takiej korzyści żąda.

§ 5. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową znacznej wartości albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 6. Karom określonym w § 1–5 podlega odpowiednio także ten, kto, w związku z pełnieniem funkcji pu-

blicznej w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę lub takiej korzyści żąda, albo uzależnia wykonanie czynności służbowej od jej otrzymania.

Art. 229. § 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa, aby skłonić osobę pełniącą funkcję publiczną do naruszenia przepisów prawa lub udziela albo obiecuje udzielić takiej osobie korzyści majątkowej lub osobistej za naruszenie przepisów prawa, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Kto osobie pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej znacznej wartości, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 5. Karom określonym w § 1–4 podlega odpowiednio także ten, kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, w związku z pełnieniem tej funkcji.

§ 6. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1–5, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte przez osobę pełniącą funkcję publiczną, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

(...)

Art. 231. § 1. Funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie i wyrządza istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli czyn wy-czerpuje znamiona czynu zabronionego określonego w art. 228.

(...)

Art. 258. § 1. Kto bierze udział w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli grupa albo związek określone w § 1 mają charakter zbrojny albo mają na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Kto grupę albo związek określone w § 1 w tym mające charakter zbrojny zakłada lub taką grupę albo związkiem kieruje, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Kto grupę albo związek mające na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym zakłada lub taką grupę lub związkiem kieruje, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Korzyść majątkową⁸ stanowią rzeczy, świadczenia, prawa majątkowe, które można wyrazić w pieniądzu. Zakres korzyści majątkowej ma szeroki zakres, np. wykonanie danej usługi po niższych opłatach, odstąpienie od czynności. Korzyść osobista nie ma charakteru materialnego. Rozpatrywana jest na zasadzie pośredniości, ponieważ w pierwszym etapie działania brak uzyskania środków pieniężnych, lecz osoba po skorzystaniu może liczyć na korzyści płynące np. z awansu, szkoleń, załatwienia pracy dla członka rodziny.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Art. 115. § 4. Korzyścią majątkową lub osobistą jest korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego.

§ 5. Mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200 000 złotych.

§ 6. Mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 1 000 000 złotych.

§ 7. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio do określenia „znaczna szkoda” oraz określenia „wartość lub łączna wartość jest znaczna”.

§ 7a. Przepis § 6 stosuje się odpowiednio do określenia „szkoda w wielkich rozmiarach”.

Warto wyjaśnić sformułowanie *co do obietnicy korzyści majątkowej lub osobistej*⁹, która polega na tym, że obdarowana osoba oczekuje na tę korzyść. Przyjęcie takiej propozycji, obietnicy poprzez jej zaakceptowanie i oczekiwanie na reali-

zację jest już wypełnieniem znamion czynu zabronionego. *Obietnica*¹⁰ w znaczeniu tego słowa rozumiana jest jako zapewnienie zrobienia, załatwienia lub dania komuś czegoś.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Art. 271. § 1. Funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadcza w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Konsekwencje patologicznego postępowania w służbie w wielu przypadkach mają negatywne odzwierciedlenie w życiu prywatnym tych funkcjonariuszy. Złamanie złożonego w dniu przyjęcia do służby ślubowania niesie za sobą dla policjanta konsekwencje prawne na płaszczyźnie dyscyplinarnej, karnej i cywilnej, a ponadto naraża ich na utratę nabytych uprawnień emerytalnych¹¹.

Konsekwencje dyscyplinarne stosowane wobec funkcjonariusza Policji naruszającego dyscyplinę służbową sankcjonują zachowanie niedopełnienia obowiązków służbowych albo przekroczenia uprawnień określonych w przepisach prawa¹². Potwierdzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na popełnieniu przestępstwa korupcyjnego, jest podstawą do wydalenia ze służby¹³. W przypadku funkcjonariuszy Policji, którzy nabyli uprawnienia emerytalne, podstawą do ich utraty jest prawomocne skazanie za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 k.k. lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby¹⁴.

Problematyka zagadnień korupcji poruszana w przekazach medialnych (prasa, telewizja, radio, Internet) jest też tematem opracowań

naukowych. Konsekwencje prawne zachowań niezgodnych z prawem są skierowane nie tylko do osób pełniących funkcję publiczną, ale również do strony próbującej „coś” załatwić, czyli społeczeństwa. Pomimo wysokiego zagrożenia dyscyplinarnego oraz karnego można zauważyć, przeglądając wydarzenia nadzwyczajne publikowane przez Komendę Główną Policji, powtarzające się przypadki korupcyjne wśród nielicznych policjantów. Analiza przeprowadzonych spraw realizowanych przez Biuro Spraw Wewnętrznych Policji¹⁵ wykazała, że często ci policjanci, którzy zdecydowali się na naruszenie prawa, nie zrobili tego tylko jeden raz (incydentalnie), lecz od pewnego czasu był to ich stały proceder. Mylne poczucie bezkarności lub myślenie, że się uda, „mnie nie złapią”, „koledzy mnie nie wydadzą”, powodują w świadomości „moc” działania wbrew prawu. Na szczęście dla dobra służby, wizerunku Policji jest to bardzo często mylące przeświadczenie, które zwalczane jest z wielką starannością.

Podmiot (sprawca) ujawnionego procederu korupcyjnego jest osobą z danego szeregu pracowników lub funkcjonariuszy, natomiast zasadne byłoby poruszyć kwestię osób związanych z jego ujawnieniem. Przekazanie informacji o ujawnionym procederze korupcyjnym jest naturalnym stanem rzeczy. Każdy ma prawo do wolności wypowiedzi. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe¹⁶.

Zjawiska korupcyjne obserwowane są przez tzw. *sygnalistów* przebywających w pobliżu sprawcy, a nawet z nim pełniących służbę. Pewną barierą w zgłaszaniu tego typu zdarzeń jest poczucie przynależności do organizacji, lojalność wobec drugiej osoby, obawa przed reakcją środowiska i ostracyzmem grupy. Działalność sygnalistów w ramach danej organizacji co do uzyskanych wiadomości w kontekście związanym z pracą przyczynia się do zapobiegania szkodom, wykrywania niebezpieczeństw i zagrożeń dla interesu publicznego, które w przeciwnym wypadku pozostałyby niewykryte. Jednak osoby te często niechętnie zgłaszają zastrzeżenia z obawy przed odwetem. Brak ochro-

ny prawnej w takim przypadku jest luką, która powinna zostać uzupełniona.

Policjant posiadając informacje o niewłaściwym zachowaniu kolegi/koleżanki, powinien poinformować o tym swojego przełożonego. Istnieje tu margines ryzyka w przypadku niepotwierdzenia lub mylnego zrozumienia danych okoliczności, ale ta kwestia nie będzie budziła wątpliwości, jeżeli działanie tej osoby będzie zgodne z prawem. Co w przypadku potwierdzenia korupcji? Kim będzie osoba, która poinformowała o symptomach działań korupcyjnych kolegi/koleżanki? Czy stereotyp kapusia, sprzedawczyka lub innego określenia tej osoby będzie napiętnowaniem? Otóż NIE, należy pamiętać, iż *każdy funkcjonariusz pełniący służbę ma prawny obowiązek reakcji na popełnianie przestępstwa, a zachowania korupcyjne są takową sytuacją*.

Tworzenie warunków sprzyjających ujawnianiu nieprawidłowości w miejscu pracy czy służby w taki sposób, aby potencjalni sygnaliści chcieli podzielić się posiadanymi informacjami bez żadnych obaw, jest podstawą działań profilaktycznych w walce ze zjawiskiem korupcji. Prowadzone działania w zakresie ochrony sygnalisty nie są łatwymi, ponieważ ukierunkowane są na zmiany postaw i mentalności, a zwłaszcza źle pojętej solidarności zawodowej. Brak reakcji w tym obszarze może przyczynić się do wzrostu przypadków łamania dyscypliny służbowej, popełniania wykroczeń i przestępstw. Zagrożenie interesu społecznego, obniżenie zaufania do Policji są pośrednim negatywnym zjawiskiem ujawnianych i nagłaśnianych przypadków korupcji.

Podjęmowane działania w walce z korupcją w zakresie wykorzystania roli sygnalisty oparte są na działaniach zmierzających do kształtowania świadomości poglądów środowiska dotyczących wręczania/przyjmowania korzyści, sygnalizowania/zgłaszania o zachowaniach korupcyjnych. Zasadne jest, aby kształtowanie postaw wobec sygnalisty rozpoczynało się już na etapie doboru do służby oraz pracy w Policji poprzez wskazywanie zagrożeń wynikających z popełniania czynów patologicznych oraz podkreślanie praworządnej roli sygnalisty, funkcjonującego bez obawy przed jakąkolwiek odpowiedzialnością ze strony środowiska zawodowego

czy prywatnego. Pogodzenie tych dwóch płaszczyzn jest możliwe i jest to proces czasochłonny. Zmiana mentalności ludzkiej powinna zostać skierowana na pozytywne aspekty działalności sygnalisty, korzyści, jakie można będzie uzyskać, dokonując korekty działań organizacji.

Zakres ochrony sygnalisty powinien obejmować działania antymobbingowe i antydiskryminacyjne.

Mobbing oznacza działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi, polegające na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu pracownika, wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników¹⁷.

Dyskryminacja przejawia się nierównym, gorszym traktowaniem osoby przez daną grupę. Na płaszczyźnie kodeksu pracy dyskryminacja ze strony pracodawcy obejmuje przypadki¹⁸ zatrudnienia do pracy bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Mobbing i dyskryminacja w przypadku ich wystąpienia wobec sygnalisty nie mogą zostać uznane za ochronę organizacji, jej wizerunku. Rozwiązanie takie jest krzywdzące, ponieważ jest odbierane jako kara za dochowanie uczciwości wobec prawa. W takiej sytuacji możliwe jest dochodzenie przez sygnalistę jego praw na podstawie art. 415 k.c. dotyczącego naprawienia wyrządzonej szkody.

Systemowe wypracowanie zgodnych z etyką zawodową postaw w znaczącym stopniu wpłynie na poprawę etosu służby policjanta, wzmocnienie autorytetu i pozytywne postrzeganie Policji przez społeczeństwo. Cicha rola sygnalisty jest i będzie wewnętrznym bezpiecznikiem samokontroli dla każdego funkcjonariusza, któremu kiedykolwiek przysłaby myśl postępowania wbrew zasadom etyki zawodowej.

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.), art. 1 ust. 1.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tekst jednolity: Dz.U. 2019 r., poz. 1950 z późn. zm.), art. 115 § 13 pkt 7.

³ Tamże, art. 115 § 19.

⁴ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, dz. cyt., art. 27 ust. 1.

⁵ Zarządzenie nr 805 Komendanta Głównego Policji w dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz.Urz. KGP z 2004 r. Nr 1, poz. 3), § 11.

⁶ Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r., poz. 1921 z późn. zm.), art. 1 ust. 3a.

⁷ Cywilnoprawna Konwencja o Korupcji sporządzona w Strasburgu w dniu 4 listopada 1999 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 244, poz. 2443), art. 2.

⁸ www.antykorpucj.gov.pl, dostęp: 19.05.2020 r.

⁹ Tamże.

¹⁰ www.sjp.pwn.pl, dostęp: 19.05.2020 r.

¹¹ Ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r., poz. 723).

¹² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, dz. cyt., art. 132 ust. 3 pkt 3.

¹³ Tamże, art. 134 pkt 6.

¹⁴ Ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji..., dz. cyt., art. 10 ust. 2.

¹⁵ Poradnik dla policjantów pełniących służbę na drogach, Komenda Główna Policji, Warszawa 2014.

¹⁶ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (z dnia Dz.U. UE z 2016 r. C 202/02), art. 11 ust. 1.

¹⁷ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r., poz. 1040 z późn. zm.), art. 94³ § 2.

¹⁸ Tamże, art. 11³.